

شماره چاپ: ۷۶۰

شماره ثبت: ۳۴۸

دوره دهم - سال دوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶/۹/۲۱

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

۳۸. بودجه اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی

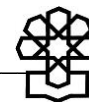
معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی

کد موضوعی: ۲۱۰
شماره مسلسل: ۱۵۶۶۹
دی‌ماه ۱۳۹۶

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	خلاصه مدیریتی.....
۲.....	مقدمه.....
۲.....	ارزیابی ساختار لایحه بودجه.....
۳.....	نگاهی به تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور.....
۷.....	اعتبارات حوزه حمایت و امداد.....
۸.....	اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی.....
۱۱.....	کمیته امداد امام خمینی (ره).....
۱۲.....	سازمان بهزیستی کشور.....
۱۴.....	اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر.....
۱۴.....	اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران.....
۱۶.....	اعتبارات هلال احمر جمهوری اسلامی ایران.....
۱۶.....	اعتبارات سازمان امور اجتماعی کشور (وزارت کشور).....
۱۷.....	انطباق و همسویی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با اسناد بالادستی.....
۲۵.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۸.....	منابع و مأخذ.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور ۳۸. بودجه اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی

خلاصه مدیریتی

کل اعتبارات در نظر گرفته شده برای «امور رفاه اجتماعی» حدود ۷۸۸ هزار میلیارد ریال است که حدود ۲۷/۸۴ درصد از مجموع اعتبار ۲,۸۳۱ هزار میلیارد ریالی اعتبار امور ده‌گانه (جدول ۶) لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ را شامل می‌شود.

فصل امداد و نجات در لایحه ۱۳۹۷ حدود ۱۴ هزار میلیارد ریال است که نسبت به بودجه ۱۳۹۶ با اعتبار حدود ۱۲ هزار و پانصد میلیارد ریال معادل (۱۲/۵٪) رشد داشته است.

فصل حمایتی نیز در قانون ۱۳۹۶ حدود ۴۱۲ هزار میلیارد ریال بوده که با رشد معادل (۱۸/۸٪) به حدود ۴۹۰ هزار میلیارد ریال رسیده است و همچنین فصل توانبخشی در قانون بودجه ۱۳۹۶ حدود ۱۴ هزار میلیارد ریال بوده که با رشدی معادل (۱۱/۶٪) به حدود ۱۵ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۷ افزایش یافته است. در کل مجموع اعتبارات فصول امداد و نجات، حمایتی و توانبخشی در لایحه ۱۳۹۷ نسبت به قانون ۱۳۹۶ به میزان (۱۸/۴٪) رشد یافته است.^۱

مجموع اعتبارات شش دستگاه مورد مطالعه در این گزارش (شامل کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور، بنیاد شهید و امور ایثارگران، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان امور اجتماعی کشور و ستاد مبارزه با مواد مخدر) در لایحه بودجه پیشنهادی دولت، حدود ۲۱۸,۰۷۶ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار ۱۹۶,۵۹۶ میلیارد ریالی سال ۱۳۹۶، حدود (۱۰/۸۶٪) رشد کرده است که تقریباً رشدی بیشتر از رشد اعتبارات مصارف بودجه عمومی دولت را نشان می‌دهد. در رابطه با تبصره‌های لایحه پیشنهادی، ۸ بند از ۷ تبصره بودجه سال ۱۳۹۷ به حوزه حمایتی و امدادی پرداخته است. در بند «ب» تبصره «۱۰»، در راستای اجرایی کردن ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و کاهش ۲۵ درصدی آن در پایان برنامه، دستورالعمل اجرایی در نظر گرفته شده است. همچنین در جدول منابع و مصارف موضوع تبصره «۱۴» لایحه بودجه مبلغ ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال جهت اجرای ماده (۷۹) قانون برنامه ششم توسعه به منظور افزایش حداقل

۱. به دلیل تغییرات ساختاری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷، داده‌های مندرج در لایحه ۱۳۹۷ مربوط به مصوب ۱۳۹۶ با داده‌های مندرج در کتاب قانون ۱۳۹۶ متفاوت است که به دلیل جایجایی در اعتبارات متفرقه و اعتبارات استانی است. داده‌های سال ۱۳۹۶ مربوط به اعتبارات امور رفاه اجتماعی و فصول پنج‌گانه آن از لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ استخراج شده است. در این داده‌ها اعتبارات استانی بنیاد شهید که اعتباری معادل ۱۱۴,۸۰۱ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۷ می‌باشد در داده‌های مربوط به امور رفاه اجتماعی و فصل حمایتی منظور نشده است. از آنجایی که اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ به صورت متمرکز بوده است؛ لذا عدد دقیق اعتبارات استانی این نهاد در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ و لایحه سال ۱۳۹۷ مشخص نیست.

مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور در نظر گرفته شده است.

مقدمه

آنچه موضوع گزارش حاضر است اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی است که ذیل امور رفاه اجتماعی و در قالب فصول امداد و نجات، حمایتی و توانبخشی قرار گرفته‌اند. علاوه بر این، اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر نیز در قالب فصل حفظ نظم و امنیت عمومی و ذیل امور دفاعی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. درواقع، هدف این گزارش ارزیابی اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ بر مبنای مقایسه با ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۶ می‌باشد. بر این اساس، گزارش حاضر در شش بخش تنظیم شده است:

در بخش اول، لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با توجه به تغییرات ساختاری آن نسبت به قوانین بودجه گذشته مورد ارزیابی قرار گرفته است.

بخش دوم، به مقایسه تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با تبصره‌های قانون بودجه ۱۳۹۶ اختصاص یافته است.

بخش سوم اعتبارات حوزه حمایتی و امدادی ذیل امور رفاه اجتماعی و در قالب فصول امداد و نجات، حمایتی و توانبخشی را بررسی کرده است.

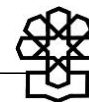
بخش چهارم به اعتبارات دستگاه‌های حمایتی اختصاص یافته است.

بخش پنجم نیز به بررسی اعتبارات برنامه‌ای دستگاه‌های حمایتی و امدادی پرداخته است.

در بخش ششم نیز، لایحه بودجه با اسناد بالادستی در حوزه‌های حمایتی و اجتماعی تطبیق داده شده و مورد ارزیابی قرار گرفته است.

ارزیابی ساختار لایحه بودجه

بررسی اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور نشان می‌دهد که بیش از ۹۰ درصد از اعتبارات این نهاد به صورت استانی است. در همین حال بررسی اعتبارات سازمان بهزیستی کشور نیز بیانگر آن است که کمتر از ۵ درصد از اعتبارات این سازمان در اختیار اداره کل استانی قرار دارد. از جمله مزایای این تصمیم، می‌توان به تمرکززدایی و کاهش وابستگی به مرکز، کاهش بروکراسی و افزایش شفافیت از این منظر که هر استان دقیقاً چه میزان سهم از اعتبار مربوطه را دارد، اشاره کرد. لکن عدم تفکیک اعتبارات استانی بر حسب فصول هفتگانه باعث شده است که ماهیت اعتبارات

استانی با ابهام مواجه باشد. در همین حال اعتبارات استانی برحسب برنامه و فعالیت مشخص نشده است، بلکه بر ابهامات موجود در زمینه اعتبارات استانی افزوده است. عدم وجود برنامه می‌تواند باعث بروز بی‌نظمی، نگرش سلیقه‌ای، ابهام و عدم شفافیت شود. در مجموع، ضمن تأیید تمرکززدایی و اعطای اختیارات به استان‌ها لازم است اعتبارات استانی به تفکیک فصول هفتگانه و برحسب برنامه نیز مشخص شود تا امکان نظارت بر نحوه هزینه‌کرد اعتبارات استانی نیز فراهم شود.

نگاهی به تبصره‌های ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

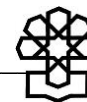
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور، ۷ بند از ۶ تبصره ماده‌واحد به حوزه حمایتی و امدادی اختصاص یافته است. توجه به آسیب‌های اجتماعی در بند «ب» تبصره «۱۰» از جمله نقاط قوت تبصره‌های لایحه بودجه پیشنهادی است. جدول ۱ تبصره‌های مرتبط را نشان می‌دهد.

جدول ۱. مقایسه تطبیقی تبصره‌های ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در مقایسه

با قانون بودجه سال ۱۳۹۶

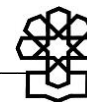
ردیف	تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۶	تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
۱		تبصره «۹» - «د» - مازاد هزینه تحصیلی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور نسبت به اعتبارات مندرج در این قانون در قالب وام از طریق صندوق رفاه دانشجویان در اختیار این افراد قرار می‌گیرد. اقساط وام‌های مذکور پس از فراغت از تحصیل و اشتغال به کار افراد، پرداخت می‌شود. دانشجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی مزبور در اولویت دریافت وام می‌باشند.
۲		تبصره «۱۰» - «ب» - به‌منظور تهیه و اجرایی نمودن طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار و مفاسد اخلاقی (موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه) اعتبار ردیف ۲۲-۵۵۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون، به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با تأیید شورای اجتماعی کشور صرف اقدامات اجرایی طرح فوق می‌گردد.
۳	تبصره «۱۱» - بند «پ» - به دولت اجازه داده می‌شود کلیه مشمولان خدمت وظیفه عمومی که بیش از هشت سال غیبت دارند را با پرداخت جریمه مدت زمان غیبت به‌صورت نقد و اقساطی که تا پایان سال ۱۳۹۶ تسویه می‌شود، معاف کند. تمام درآمدهای حاصل از اعطای معافیت‌های مشمولان مذکور به حساب درآمد عمومی کشور موضوع ردیف ۱۵۰۱۲۸	تبصره «۱۱» - «ب» - به دولت اجازه داده می‌شود کلیه مشمولان خدمت وظیفه عمومی که بیش از هشت سال غیبت دارند را با پرداخت جریمه مدت زمان غیبت به‌صورت نقد و اقساطی که تا پایان سال ۱۳۹۷ تسویه می‌شود، معاف کند. تمام درآمدهای حاصل از اعطای معافیت‌های مشمولان مذکور به حساب درآمد عمومی کشور موضوع ردیف

ردیف	تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۶	تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
	نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و تا سقف سیزده هزار و پانصد میلیون (۱۳۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال در قالب ردیف ۲۳-۵۳۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون به صورت مساوی به ردیف‌های ذیربط تقویت بنیه دفاعی نیروهای مسلح مطابق موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور اختصاص می‌یابد. ۵. فرزندان ایثارگران مشمول ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی علاوه بر امتیاز مذکور در این ماده مشروط به عدم غیبت آنها و نیز انجام خدمت وظیفه عمومی پدر آنان با هر مقطع تحصیلی، مشمول ردیف اول جدول با اعمال پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف می‌شوند. ۶. مشمولان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف بهره‌مند می‌شوند.	۱۵۰۱۲۸ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و تا سقف سیزده هزار و پانصد میلیون (۱۳۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال در قالب ردیف ۲۳-۵۳۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون به صورت مساوی به ردیف‌های ذیربط تقویت بنیه دفاعی نیروهای مسلح مطابق موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور اختصاص می‌یابد. ۵. مشمولان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف بهره‌مند می‌شوند.
۴	تبصره «۱۳»- «الف»- در اجرای بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مبالغ زیر اختصاص می‌یابد: معادل پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و از محل منابع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران. چهل درصد (۴۰٪) از اعتبارات مذکور برای خرید و تأمین بالگرد و تجهیزات امداد هوایی و باقیمانده به نسبت چهل درصد (۴۰٪) هزینه‌ای و شصت درصد (۶۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای نوسازی، بازسازی، خرید و احداث پایگاه‌های امداد و نجات و انبارهای اضطراری، ساختمان‌های ستادی و اجرایی، خودروهای امداد و نجات و سایر مأموریت‌ها و تکالیف مندرج در قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۷/۲/۸ و اصلاحات بعدی آن به منظور پیشگیری و آمادگی و مقابله با حوادث، سوانح و بحران‌ها در اختیار جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد تا مطابق اساسنامه خود به مصرف برساند. در اجرای بند «۱» ماده (۱۷) قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران چهل و دو درصد (۴۲٪) از درآمد ردیف‌های ۱۶۰۱۵۷ و ۱۴۰۱۴۱ بجز درآمدهای موضوع ماده (۱۵) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ به عنوان درآمد اختصاصی جمعیت هلال احمر ذیل ردیف ۱۳۱۰۰ منظور می‌گردد.	تبصره «۱۳»- «الف»- در اجرای بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مبالغ زیر اختصاص می‌یابد: معادل پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و از محل منابع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران. چهل درصد (۴۰٪) از اعتبارات مذکور برای خرید و تأمین بالگرد و تجهیزات امداد و نجات و انبارهای اضطراری، ساختمان‌های ستادی و اجرایی، خودروهای امداد و نجات و سایر مأموریت‌ها و تکالیف مندرج در قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۷/۲/۸ و اصلاحات بعدی آن به منظور پیشگیری و آمادگی و مقابله با حوادث، سوانح و بحران‌ها در اختیار جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد تا مطابق اساسنامه خود به مصرف برساند. در اجرای بند «۱» ماده (۱۷) قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران چهل و دو درصد (۴۲٪) از درآمد ردیف‌های ۱۶۰۱۵۷ و ۱۴۰۱۴۱ بجز درآمدهای موضوع ماده (۱۵) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ به عنوان درآمد اختصاصی جمعیت هلال احمر ذیل ردیف ۱۳۱۰۰ منظور می‌گردد.

تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۶	تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	ردیف										
تبصره «۱۴» بند «الف» در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۶ از محل درآمدهای حاصل از اصلاح قیمت کالاها و خدمات موضوع قانون مذکور تا مبلغ چهارصد و هشتاد هزار میلیارد (۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و ردیف‌های یارانه‌ای این قانون با استفاده از انواع روش‌های پرداخت نقدی و غیرنقدی نسبت به حمایت از خانوارهای هدف و نیازمند و ارائه خدمات حمایتی و کمک به بخش تولید و اشتغال مطابق جدول ذیل اقدام نماید.	تبصره «۱۴»-«الف» در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و با هدف تحقق عدالت، کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم، و همچنین معطوف نمودن پرداخت یارانه نقدی به خانوارهای نیازمند به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۷ از محل منابع سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها تا مبلغ سیصد و هفتاد هزار میلیارد (۳۷۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را مطابق جدول ذیل هزینه نماید. الف											
<table><tr><th>مصارف</th><th>میلیارد ریال</th></tr><tr><td>۲. ماده (۷۹) قانون برنامه ششم توسعه موضوع افزایش حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی متناسب با سطح محرومیت بر مبنای متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار (سهم کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی چهل هزار میلیارد ریال می‌باشد)</td><td>۴۰۰۰۰</td></tr><tr><td>۵. توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی در یکصد و چهل شهر بالای پنجاه هزار نفر جمعیت در اختیار سازمان بهزیستی</td><td>۱۰۰۰</td></tr></table>	مصارف	میلیارد ریال	۲. ماده (۷۹) قانون برنامه ششم توسعه موضوع افزایش حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی متناسب با سطح محرومیت بر مبنای متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار (سهم کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی چهل هزار میلیارد ریال می‌باشد)	۴۰۰۰۰	۵. توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی در یکصد و چهل شهر بالای پنجاه هزار نفر جمعیت در اختیار سازمان بهزیستی	۱۰۰۰	<table><tr><th>مصارف</th><th>میلیارد ریال</th></tr><tr><td>۲. کاهش فقر مطلق در خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آنها کمتر از خط حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد</td><td>۷۰,۰۰۰</td></tr></table>	مصارف	میلیارد ریال	۲. کاهش فقر مطلق در خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آنها کمتر از خط حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد	۷۰,۰۰۰	
مصارف	میلیارد ریال											
۲. ماده (۷۹) قانون برنامه ششم توسعه موضوع افزایش حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی متناسب با سطح محرومیت بر مبنای متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار (سهم کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی چهل هزار میلیارد ریال می‌باشد)	۴۰۰۰۰											
۵. توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی در یکصد و چهل شهر بالای پنجاه هزار نفر جمعیت در اختیار سازمان بهزیستی	۱۰۰۰											
مصارف	میلیارد ریال											
۲. کاهش فقر مطلق در خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آنها کمتر از خط حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد	۷۰,۰۰۰											
تبصره «۱۶» (د) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق بانک‌های عامل مبلغ سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال مانده سپرده‌های قرض‌الحسنه بانکی و رشد مبلغ مزبور را به تفکیک بیست و یک هزار میلیارد (۲۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به کمیته امداد امام خمینی (ره) و نه هزار میلیارد (۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به سازمان بهزیستی با معرفی دستگاه‌های ذیربط به مددجویان و کارفرمایان طرح‌های اشتغال مددجویی پرداخت نماید. در صورتی که هریک از دستگاه‌های مذکور نتوانند به هر میزان سهمیه تسهیلات خود را تا پایان آذرماه ۱۳۹۶ استفاده نمایند، سهمیه مذکور به دیگر دستگاه‌های مشمول تعلق می‌گیرد.	تبصره «۱۶» (ج) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق بانک‌های عامل مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال مانده سپرده‌های قرض‌الحسنه بانکی و رشد مبلغ مزبور را به تفکیک چهارده هزار میلیارد (۱۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به کمیته امداد امام خمینی (ره) و شش هزار میلیارد (۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به سازمان بهزیستی با معرفی دستگاه‌های ذیربط به مددجویان و کارفرمایان طرح‌های اشتغال مددجویی پرداخت نماید. در صورتی که هریک از دستگاه‌های مذکور نتوانند به هر میزان سهمیه تسهیلات خود را تا پایان آذرماه ۱۳۹۷ استفاده نمایند، سهمیه مذکور به دیگر دستگاه‌های مشمول تعلق می‌گیرد.	۵										

تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۶	تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
تبصره «۱۷» ج) بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷ این قانون به جانبازان و آزادگان غیرحالت اشتغال معسر فاقد درآمد که براساس قوانین نیروهای مسلح مشمول دریافت حقوق وظیفه نمی‌باشند، تا زمانی که فاقد شغل و درآمد باشند، ماهانه کمک معیشت معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. د) بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات خود موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷ این قانون با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذیربط حسب مورد به والدین و همسران شهدا که به‌دلیل کهولت سن و یا بیماری صعب‌العلاج نیاز به نگهداری دارند در صورتی که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگهداری کنند، نسبت به پرداخت حق حداقل حقوق (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند. و) در راستای اجرای ماده (۶۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف به تأمین تسهیلات لازم برای هدف قانون مبنی بر تأمین مسکن یکصد هزار نفر بوده و یارانه تسهیلات از منابع موجود در این قانون از ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷ تأمین می‌گردد. ۱. ایثارگرانی که در سنوات گذشته از تسهیلات ارزان‌قیمت تا سقف یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بهره‌مند شده و تا پایان سال ۱۳۹۴ تسویه نموده‌اند، می‌توانند به شرط خرید یا ساخت مسکن جدید از تسهیلات مسکن ارزان‌قیمت ایثارگری قانون بودجه سال ۱۳۹۶ بهره‌مند شوند. ۲. بنیاد شهید و امور ایثارگران می‌تواند تعداد پنج هزار فقره وام مسکن از محل سهمیه سال ۱۳۹۶ را مجدداً برای ایثارگرانی که در سنوات قبل از این تسهیلات استفاده نموده‌اند، ولی هم‌اکنون در زمینه مسکن دارای مشکلات اساسی و حاد بوده و فاقد مسکن باشند تخصیص داده و بدون رعایت سایر ضوابط برای ساخت یا خرید مسکن معرفی نماید.	تبصره «۱۷» ج) بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷ این قانون به جانبازان و آزادگان غیرحالت اشتغال معسر فاقد درآمد که براساس قوانین نیروهای مسلح مشمول دریافت حقوق وظیفه نمی‌باشند، تا زمانی که فاقد شغل و درآمد باشند، ماهانه کمک معیشت معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. د) در اجرای تبصره «۱» بند «د» ماده (۸۷) قانون برنامه ششم توسعه، بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات خود موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷ این قانون با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذیربط حسب مورد به والدین، همسران شهدا و فرزندان شهدا که به‌دلیل کهولت سن و یا دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج و محدودیت جسمی حرکتی که نیاز به نگهداری دارند در صورتی که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگهداری کنند، نسبت به پرداخت حق نگهداری به میزان سی درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند. ه) در راستای اجرایی نمودن بند «ج» ماده (۷۰) قانون برنامه ششم توسعه موضوع استقرار پایگاه اطلاعات بر خط بیمه‌شدگان درمان کشور و مدیریت مصارف، کلیه شرکت‌ها و صندوق‌های بیمه پایه و تکمیلی درمان، دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان تأمین اجتماعی و سایر سازمان‌های بیمه‌گر مکلفند نسبت به ارسال برخط اطلاعات بیمه‌شدگان خود و به‌روزرآوری پایگاه مذکور به‌صورت رایگان حداکثر تا پایان شش‌ماهه اول سال ۱۳۹۷ اقدام و نسبت به بهره‌برداری از پایگاه مذکور از طریق جایگزینی ابزارهای الکترونیکی به‌جای دفترچه، جهت ارائه کلیه خدمات بیمه‌ای و درمانی به بیمه‌شدگان تحت پوشش خود استفاده نمایند. کلیه مراکز بهداشتی، تشخیصی، درمانی و دارویی اعم از دولتی، غیردولتی و خصوصی مکلفند خدمات خود را از طریق استحقاق‌سنجی از پایگاه اطلاعات برخط بیمه‌شدگان و براساس ضوابط اعلام شده توسط سازمان بیمه سلامت ایران، ارائه نمایند. همچنین سازمان بیمه سلامت ایران مکلف به حذف پوشش بیمه‌ای خود برای دارندگان بیش از یک دفترچه بیمه پایه درمانی است.

اعتبارات حوزه حمایت و امداد

مجموع اعتبارات مربوط به فصول امداد و نجات، حمایتی و توانبخشی از زیرمجموعه «امور رفاه اجتماعی» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ مجموعاً حدود ۵۲۰ هزار میلیارد ریال است که در مقایسه با سال ۱۳۹۶ با اعتبار حدود ۴۳۸ هزار میلیارد ریال، ۱۸/۴ درصد رشد را نشان می‌دهد (جدول ۲). در لایحه ۱۳۹۷ در مجموع ۶۵/۸۶ درصد از اعتبار حدود ۷۸۸ هزار میلیارد ریالی امور رفاه اجتماعی به این سه فصل اختصاص یافته است. جدول ۲ اعتبارات سه فصل فوق‌الذکر را نسبت به «امور رفاه اجتماعی» نشان می‌دهد.

جدول ۲. اعتبارات فصول حمایتی و امدادی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

(میلیون ریال)

در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۶

عنوان	مصوب ۱۳۹۶ جمع کل	لایحه بودجه ۱۳۹۷ جمع کل	درصد تغییر
امور رفاه اجتماعی	۶۳۱,۱۳۳,۹۳۴	۷۸۸,۲۲۴,۶۹۹	۲۴/۹
فصل امداد و نجات	۱۲,۴۸۳,۵۰۰	۱۴,۰۳۹,۰۰۰	۱۲/۵
فصل حمایتی	۴۱۲,۳۸۱,۱۷۸	۴۸۹,۷۴۶,۷۲۹	۱۸/۸
فصل توانبخشی	۱۳,۸۰۷,۶۹۰	۱۵,۴۰۶,۲۸۶	۱۱/۶
مجموع فصول امداد و نجات، حمایتی و توانبخشی	۴۳۸,۶۷۲,۳۶۸	۵۱۹,۱۹۲,۰۱۵	۱۸/۴
نسبت فصول امداد و نجات، حمایتی و توانبخشی نسبت به امور رفاه اجتماعی	۶۹/۵	۶۵/۸۶	

توضیحات:

۱. با توجه به تغییر ساختار بوجه‌ریزی در لایحه سال ۱۳۹۷ و ضرورت همسان‌سازی ارقام مربوط به قانون ۱۳۹۶ با لایحه ۱۳۹۷، اعتبارات اختصاصی موجود در قانون ۱۳۹۶ را به اعتبارات مصوب ۱۳۹۶ (مندرج در لایحه ۱۳۹۷) اضافه کردیم.
۲. داده‌های مربوط به ستون قانون بودجه سال ۱۳۹۶ از لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ استخراج شده است.

اعتبار فصل حفظ نظم و امنیت عمومی از زیرمجموعه «امور دفاعی و امنیتی» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ حدود ۱۶۷ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۶ با اعتبار حدود ۱۱۹ هزار میلیارد ریال ۴۰/۶۳ درصد رشد داشته است.

سهم اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر از فصل حفظ نظم و امنیت عمومی در لایحه ۱۳۹۷ معادل (۱/۵۱٪) است که با وجود گستردگی پدیده اعتیاد در کشور و مسائل و مشکلات اجتماعی و امنیتی مرتبط با آن، رقم ناچیزی است. (جدول ۳)

جدول ۳. اعتبارات فصل حفظ نظم و امنیت عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

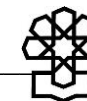
در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۶

عنوان	قانون بودجه ۱۳۹۶	لایحه بودجه ۱۳۹۷	درصد تغییر
	جمع کل	جمع کل	
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۱۱۸,۹۹۴,۸۶۷	۱۶۷,۳۴۴,۶۰۰	۴۰/۶۳
ستاد مبارزه با مواد مخدر	۲,۳۳۹,۰۴۹	۲,۵۲۸,۸۰۰	۸/۱۱
سهم اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر از فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۱/۹۶	۱/۵۱	

اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی

بررسی اعتبارات شش دستگاه بنیاد شهید و امور ایثارگران، کمیته امداد امام خمینی (ره)، هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان بهزیستی کشور و سازمان امور اجتماعی کشور و ستاد مبارزه با مواد مخدر نشان می‌دهد که مجموع اعتبارات این دستگاه‌ها (با احتساب ردیف‌های متفرقه و اعتبارات حاصل از واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت) در لایحه ۱۳۹۷، حدود ۲۱۸,۰۷۶ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار ۱۹۶,۶۹۶ میلیارد ریالی سال ۱۳۹۶، حدود (۱۱٪) رشد کرده است، در بین دستگاه‌های یاد شده بیشترین افزایش مربوط به سازمان امور اجتماعی کشور و سازمان بهزیستی کشور به ترتیب با ۳۰ درصد و ۱۳/۴۵ درصد رشد است. کمترین میزان مربوط به کمیته امداد امام خمینی (ره) و ستاد مبارزه با مواد مخدر به ترتیب با (۷/۸۷٪) و (۸/۱۱٪) رشد است.

شایان ذکر است به دلیل تغییر ساختار لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ ردیف‌های متفرقه مندرج در جدول ۲-۷ در جدول ۷ ذیل اعتبارات دستگاه‌های اجرایی لحاظ شده است و تنها برخی از دستگاه‌ها در جدول ۹ ماده واحد (اعتبارات ردیف‌های متفرقه موقت) دارای ردیف هستند. از جمله دستگاه‌های مورد بررسی در گزارش حاضر، برای بنیاد شهید در جدول ۹، (۲۰- ۵۵۰۰۰۰ ردیف‌های متفرقه) ۳۶۵ میلیارد ریال اعتبار لحاظ شده است.

جدول ۴. اعتبارات دستگاه‌ها و نهادهای حمایتی و امدادی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)

ردیف	عنوان دستگاه	قانون بودجه سال ۱۳۹۶			لایحه بودجه سال ۱۳۹۷			
		اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای*	ردیف‌های متفرقه (جدول ۹)**	جمع کل	اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات استانی	ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) انتقال نیافته	جمع کل
۱	کمیته امداد امام خمینی (ره)	۴۳,۷۵۳,۰۷۱	۸۹۰,۰۰۰	۴۴,۶۴۳,۰۷۱	۴۸,۱۵۸,۰۰۱	-	-	۴۸,۱۵۸,۰۰۱
۲	سازمان بهزیستی کشور	۲۱,۲۹۴,۸۱۰	۲۵۸,۰۰۰	۲۱,۵۵۲,۸۱۰	۲۴,۴۵۲,۳۳۰	-	-	۲۴,۴۵۲,۳۳۰
۳	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۱۰۸,۷۰۶,۷۹۸	۷۲۸,۰۰۰	۱۰۹,۴۳۴,۷۹۸	۳,۷۷۷,۷۴۵	۱۱۴,۸۰۱,۲۶۰	۳۶۵,۰۰۰	۱۱۸,۵۷۹,۰۰۵
۴	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	۱۳,۷۲۷,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۳,۹۲۷,۰۰۰	۱۵,۶۳۳,۰۰۰	-	-	۱۵,۶۳۳,۰۰۰
۵	سازمان امور اجتماعی کشور	۲۰۰,۰۰۰	-	۲۰۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	-	-	۲۶۰,۰۰۰
۶	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۲,۱۲۹,۰۴۹	۲۱۰,۰۰۰	۲,۳۳۹,۰۴۹	۲,۵۲۸,۸۰۰	-	-	۲,۵۲۸,۸۰۰
	جمع کل	۱۸۹,۸۱۰,۷۲۸	۲,۲۸۶,۰۰۰	۱۹۲,۰۹۶,۷۲۸	۹۴۸,۰۹۸۷۶	۱۱۴,۸۰۱,۲۶۰	۳۶۵,۰۰۰	۲۰۹,۹۷۶,۱۳۶

* داده‌های این ستون از قانون بودجه ۱۳۹۶ استخراج شده است.

** داده‌های این ستون از جدول ۹ قانون ۱۳۹۶ استخراج شده است و کلیه اعتبارات متفرقه اعم از انتقال و انتقال نیافته را شامل می‌شود.

اعتبارات متفرقه

در لایحه بودجه پیشنهادی سال ۱۳۹۷، افزون بر ۳۶۵ میلیارد ریال اعتبار متفرقه انتقال نیافته مربوط به بنیاد شهید و امور ایثارگران که در جدول بالا آورده شده، دو ردیف متفرقه انتقال نیافته دیگر نیز وجود دارد که البته دستگاه‌های اجرایی آن مشخص نیست. این دو ردیف با هدف طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و توانمندسازی زنان سرپرست خانوار موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم آورده شده است.

جدول ۵. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه مندرج در جدول شماره ۹ لایحه بودجه

(میلیون ریال)

جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)	۵۵۰۰۰۰
۴,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	تهیه و اجرای طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۲۲
۱۵۰,۰۰۰		۱۵۰,۰۰۰	اعتبارات طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار- موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۴۰
۴,۶۵۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۶۵۰,۰۰۰	جمع	

• اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت

جمع اعتبارات حوزه حمایتی و امدادی از محل اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت در سال ۱۳۹۷ معادل ۳۴۵۰ میلیارد ریال می‌باشد که در مقایسه با اعتبار سال ۱۳۹۶ به میزان (۲۳/۴٪) درصد کاهش یافته است.

جدول ۶. توزیع اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت مندرج

(میلیون ریال)

در جدول ۱۸ لایحه بودجه

ردیف مربوطه	عنوان	قانون ۱۳۹۶	لایحه ۹۷
۱	مطالبات خانواده معظم شهدا، پاداش پایان خدمت و سایر مطالبات و دیون	۱,۱۸۱,۸۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰
۲	قانون خدمات‌رسانی ایثارگران و بیمه عمر و شهدای منا	۲,۵۴۵,۵۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰
۳	موضوع تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمت‌رسانی ایثارگران	۱۸۱,۸۰۰	۲۰۰,۰۰۰
۵	هزینه تحصیلی و آموزشی مصادیق ایثارگری	۹۰,۹۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۶	هزینه‌های درمانی مصادیق ایثارگری	۱۳۶,۴۰۰	۱۵۰,۰۰۰
۱۸	پرداخت دیون دولت به کمیته امداد امام خمینی (ره)	۳۶۳,۶۰۰	۴۰۰,۰۰۰
	جمع	۴,۵۰۰,۰۰۰	۳,۴۵۰,۰۰۰

اطلاعات فوق نشان می‌دهد که سرجمع اعتبارات شش دستگاه مورد مطالعه شامل اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی، اعتبارات متفرقه و اعتبارات حاصل از واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت در سال ۱۳۹۷ معادل ۲۱۸,۰۷۶ میلیارد ریال است. این اعتبار در سال ۱۳۹۷ معادل ۱۹۶,۶۹۶ میلیارد ریال بوده است که رشدی حدود (۱۱٪) را نشان می‌دهد.

در ادامه اعتبارات برنامه‌ای دستگاه‌های متولی این حوزه به تفکیک مورد بررسی قرار گرفته است.

لازم به توضیح است که ممکن است داده‌های مندرج در جدول ۴ با داده‌های مربوط به اعتبارات

برنامه‌های هر دستگاه یکسان نباشد که این امر به جهت عدم درج اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول

۹، انتقال نیافته) در سرجمع اعتبارات برنامه‌ها می‌باشد.

کمیته امداد امام خمینی (ره)

اعتبارات در نظر گرفته شده برای کمیته امداد امام خمینی (ره) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ حدود ۴۸ هزار میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۶ رشد ۷/۸۱ درصدی را نشان می‌دهد. در بودجه کمیته امداد برنامه حمایت از اشتغال مددجویان تحت پوشش با ۱۴۹/۹۱ درصد و برنامه ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی به مددجویان تحت پوشش با ۸۸/۰۷ درصد به ترتیب بیشترین رشد را داشته‌اند. برنامه حمایت از سالمندان با ۲۶/۴۳ درصد و برنامه تأمین کمک معیشت مددجویان تحت پوشش با ۱۰/۰۳ درصد به ترتیب بیشترین رشد منفی را داشته است. برای برنامه فناوری اطلاعات و توسعه دولت الکترونیک نیز اعتبار در نظر گرفته نشده است. (جدول ۷)

جدول ۷. اعتبارات برنامه‌های کمیته امداد امام خمینی (ره) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

(میلیون ریال)

در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۶

ردیف	کد برنامه	عنوان برنامه	قانون بودجه سال ۱۳۹۶	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	درصد تغییر
۱	۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	برنامه فناوری اطلاعات و توسعه دولت الکترونیک	۳۰,۰۰۰	-	-
۲	۱۹۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان تحت پوشش	۲,۹۹۰,۰۰۰	۳,۱۵۵,۰۰۰	۵/۵۱
۳	۱۹۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان شهری	۴,۶۰۸,۰۰۰	۵,۴۹۰,۰۰۰	۱۹/۱۴
۴	۱۹۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی به مددجویان تحت پوشش	۱,۸۴۴,۵۰۰	۳,۴۶۹,۰۰۰	۸۸/۰۷
۵	۱۹۰۳۰۰۶۰۰۰	برنامه تأمین مسکن نیازمندان مددجویان تحت پوشش	۲,۲۷۰,۰۰۰	۳,۸۸۷,۰۰۰	۷۱/۲۳
۶	۱۹۰۳۰۰۷۰۰۰	برنامه تأمین کمک معیشت مددجویان تحت پوشش	۱,۴۲۵,۰۰۰	۱۲,۸۲۰,۰۰۰	-۱۰/۰۳
۷	۱۹۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه حمایت از سالمندان	۹,۵۷۰,۰۰۰	۷,۰۴۰,۰۰۰	-۲۶/۴۳
۸	۱۹۰۳۰۱۸۰۰۰	برنامه حمایت از کودکان و نوجوانان	۱,۸۳۱,۰۷۰	۲,۸۰۰,۰۰۰	۵۲/۹۱
۹	۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۲,۵۹۳,۰۰۱	۲,۷۹۷,۰۰۱	۷/۸۳
۱۰	۱۹۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه حمایت از اشتغال مددجویان تحت پوشش	۲,۰۵۰,۰۰۰	۵,۱۲۳,۲۸۰	۱۴۹/۹۱
۱۱	۱۹۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشتی و درمانی مددجویان تحت پوشش	۱,۲۱۵,۰۰۰	۱,۵۷۵,۲۲۰	۲۹/۶۴
۱۲	۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۰
۱۳	۱۲۹۶۰۰۲	پرداخت پاداش پایان خدمت بازنشستگان*	۵۰۰,۰۰۰	-	-
جمع			۴۳,۷۵۳,۰۷۱	۴۸,۱۵۸,۰۰۱	۱۰/۰۶
اعتبارات متفرقه انتقال نیافته (جدول ۹)			۸۹۰,۰۰۰	-	-
جمع کل			۴۴,۶۴۳,۰۷۱	۴۸,۱۵۸,۰۰۱	۷/۸۷

*این ردیف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ حذف شده است.

علاوه بر اعتبارات مندرج در جدول بالا، سهم کمیته امداد از اعتبارات حاصل از واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت با عنوان «پرداخت دیون دولت به کمیته امداد امام خمینی (ره)» معادل ۴۰۰ میلیارد ریال است.

سازمان بهزیستی کشور

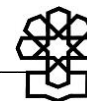
اعتبارات در نظر گرفته شده برای سازمان بهزیستی کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با احتساب متفرقه‌های انتقال یافته به جدول ۷ ماده واحده، حدود ۲۴,۷۰۰ میلیارد ریال است که از این مقدار حدود ۲۴,۴۵۰ میلیارد ریال ملی و ۲۳۰ میلیارد ریال استانی است. مقایسه بودجه سازمان در لایحه پیشنهادی در سال ۱۳۹۷ با اعتبار سازمان در قانون ۱۳۹۶ با اعتبار حدود ۲۱,۵۵۰ میلیارد ریال نشان‌دهنده رشد ۱۳/۴۵ درصدی است. از آنجا که در لایحه بودجه ۱۳۹۷ بخشی از اعتبارات این سازمان به صورت استانی لحاظ شده و از سوی دیگر در لایحه برنامه‌های استانی درج نگردیده است؛ لذا مقایسه برنامه‌های سال ۱۳۹۶ و سال آتی مقدور نیست. در جدول زیر تنها برنامه‌های ملی سازمان بهزیستی و میزان اعتبار درج شده است. شایان ذکر است که به برنامه فناوری اطلاعات و توسعه دولت الکترونیک اعتباری اختصاص داده نشده است (جدول ۸).

جدول ۸. اعتبارات برنامه‌های سازمان بهزیستی کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

(میلیون ریال)

بر حسب اعتبار ملی

ردیف	کد برنامه	عنوان برنامه	قانون سال ۱۳۹۶	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	رشد
۱	۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	برنامه فناوری اطلاعات و توسعه دولت الکترونیک	۲۱,۲۵۰	-	-
۲	۱۹۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان بهزیستی	۹۲۷,۴۳۷	۱,۱۱۸,۹۴۴	۲۰/۶
۳	۱۹۰۲۰۲۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کارکنان شاغل در مراکز غیردولتی روزانه و شبانه‌روزی	-	۱۱۲,۴۰۰	-
۴	۱۹۰۳۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی به مددجویان تحت پوشش	۱۵,۶۶۰	۴۰۰,۷۰۰	۲۴۵۸/۷
۵	۱۹۰۳۰۰۶۰۰۰	برنامه تأمین مسکن مددجویان تحت پوشش	۴۱۰,۰۰۰	۴۱۰,۰۰۰	۰/۰
۶	۱۹۰۳۰۰۷۰۰۰	برنامه تأمین کمک معیشت مددجویان تحت پوشش	۴,۵۱۷,۰۰۰	۴,۷۷۰,۰۰۰	۵/۶
۷	۱۹۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه حمایت از سالمندان	۳۲,۰۰۰	۳۲,۰۰۰	۰/۰
۸	۱۹۰۳۰۱۸۰۰۰	برنامه حمایت از کودکان و نوجوانان	۲,۵۰۲,۹۰۰	۳,۰۸۶,۵۰۰	۲۳/۳

ردیف	کد برنامه	عنوان برنامه	قانون سال ۱۳۹۶	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	رشد
۹	۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۱,۱۳۰,۲۳۶	۱,۳۷۸,۰۰۰	۲۱/۹
۱۰	۱۹۰۳۰۲۸۰۰۰	برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی	۲۹۴,۴۰۰	۶۰۹,۴۳۶	۱۰۷/۰
۱۱	۱۹۰۳۰۲۹۰۰۰	برنامه پیشگیری از معلولیت‌ها	۵۴۵,۰۰۰	۷۱۸,۵۰۰	۳۱/۸
۱۲	۱۹۰۳۰۳۱۰۰۰	برنامه حمایت از آسیب‌دیدگان اجتماعی	۱,۲۳۶,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	-۲/۹
۱۳	۱۹۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه حمایت از اشتغال مددجویان تحت پوشش	۱۰۰,۰۰۰	۱۸۴,۰۰۰	۸۴/۰
۱۴	۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۹,۴۶۰,۹۲۷	۱۰,۲۳۹,۸۵۰	۸/۲
۱۵	۱۹۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه درمان، بازتوانی و کاهش آسیب معتادان	۱۰۰,۰۰۰	۱۹۰,۰۰۰	۹۰/۰
۱۶	۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۰/۰
جمع			۲۱,۲۹۴,۸۱۰	۲۴,۴۵۲,۳۳۰	۱۴/۸
اعتبارات متفرقه انتقال نیافته (جدول ۹)			۲۵۸,۰۰۰		
جمع کل			۲۱,۵۵۲,۸۱۰	۲۴,۴۵۲,۳۳۰	۱۳/۴۵

اگرچه بررسی اعتبارات سازمان بهزیستی کل کشور نشان از افزایش حدود ۱۴ درصدی به نسبت سال ۱۳۹۶ دارد، ولی گزارش‌های این سازمان نشان می‌دهد که حقوق و مزایای کارکنان این سازمان در مقایسه با کارکنان بسیاری از دستگاه‌های اجرایی کشور که خدمات مشابهی را به افراد جامعه ارائه می‌کنند در وضعیت نامناسبی قرار دارد. کارکنان این سازمان وظایف متعدد و متنوعی از قبیل مدیریت مراکز مددکاری، نگهداری سالمندان و معلولین، مدیریت مراکز بازپروری و توانمندسازی افراد تحت پوشش را برعهده دارند، اما حقوق و مزایای پرداختی به کارکنان این سازمان در مقایسه با دستگاه‌های مرتبط از وضعیت مناسبی برخوردار نیست. گزارش‌های این سازمان نشان می‌دهد که کارکنان این سازمان به‌طور متوسط حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد کمتر از افراد مشابه در سایر سازمان‌ها که خدمات مشابهی را ارائه می‌کنند از حقوق و مزایا برخوردارند. بدیهی است تخصیص اعتباری برای ترمیم حقوق کارکنان این سازمان از طریق اتخاذ سازوکارهای لازم توسط هیئت وزیران یا سازمان امور اداری و استخدامی کشور می‌تواند منجر به ایجاد عدالت و رضایت در کارکنان این سازمان و به تبع آن ارتقای کیفیت خدمات سازمان و در نهایت رضایت افراد تحت پوشش این سازمان شود.

اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر

اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر در لایحه پیشنهادی بودجه سال ۱۳۹۷ حدود ۲۵۳۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است که در مقایسه با بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۸/۱۱ درصد رشد داشته است. در بین برنامه‌های این ستاد، اعتبار برنامه پیشگیری از سوءمصرف مواد مخدر و روانگردان با ۱۱/۲۲ درصد رشد از بیشترین افزایش برخوردار بوده است. در مقابل برنامه فناوری اطلاعات و توسعه دولت الکترونیک که در بودجه پیشنهادی تحت عنوان گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در ستاد مبارزه با مواد مخدر آمده است، حدود ۸۸ درصد کاهش داشته است. علاوه بر این، برنامه توانمندسازی و صیانت اجتماعی به برنامه‌های ستاد افزوده شده است. (جدول ۹).

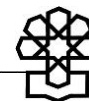
جدول ۹. اعتبارات برنامه‌های ستاد مبارزه با مواد مخدر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۶

کد برنامه	عنوان برنامه	قانون بودجه سال ۱۳۹۶	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	درصد تغییر
۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در ستاد مبارزه با مواد مخدر	۹,۸۹۹	۱,۲۰۰	-۸۷/۸۷
۱۹۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه پیشگیری از سوءمصرف مواد مخدر و روانگردان	۷۰۱,۸۰۰	۷۸۰,۶۰۰	۱۱/۲۲
	برنامه توانمندسازی و صیانت اجتماعی	-	۱۲۰,۰۰۰	-
۱۹۰۳۰۲۴۰۰۰	برنامه کاهش عرضه مواد مخدر و روانگردان	۵۲۴,۷۰۰	۵۵۲,۷۵۵	۵/۳۴
۱۹۰۴۰۰۵۰۰۰	برنامه ارائه خدمات درمان، بازتوانی و کاهش آسیب معتادان	۸۷۶,۱۵۰	۱,۰۵۷,۰۰۰	۲۰/۶۴
۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۶,۵۰۰	۱۷,۲۴۵	۴/۵۱
	جمع کل	۲,۱۲۹,۰۴۹	۲,۵۲۸,۸۰۰	۱۸/۷۷
	اعتبارات متفرقه انتقال نیافته (جدول ۹)	۲۱۰,۰۰۰	-	-
	جمع کل	۲,۳۳۹,۰۴۹	۲,۵۲۸,۸۰۰	۸/۱۱

اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ برای بنیاد شهید و امور ایثارگران معادل ۱۱۸,۵۷۹ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفته شده است، که حدود ۳,۷۷۷ میلیارد ریال آن ملی و ۱۱۴,۸۰۱ میلیارد ریال آن استانی است. مقایسه کل اعتبارات سال ۱۳۹۷ با اعتبارات سال ۱۳۹۶ که حدود ۱۰۹,۰۰۰ میلیارد ریال بوده، حکایت از رشد ۸/۶۸ درصدی اعتبار سال ۱۳۹۷ دارد. با توجه به اینکه اعتبارات استانی بنیاد شهید و امور

ایثارگران برحسب برنامه، فعالیت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ ارائه نگردیده است، لذا امکان مقایسه اعتبارات این نهاد با اعتبارات مندرج در قانون سال ۱۳۹۶ و به تبع آن محاسبه درصد رشد در قالب برنامه فراهم نمی‌باشد. جدول زیر نشان‌دهنده محور برنامه‌ها برحسب اعتبار ملی در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۷ است. شایان ذکر است که برای برنامه فناوری اطلاعات و توسعه الکترونیک اعتباری اختصاص داده نشده است. (جدول ۱۰)

جدول ۱۰. اعتبارات ملی برنامه‌های بنیاد شهید و امور ایثارگران در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

(میلیون ریال)

ردیف	کد برنامه	عنوان برنامه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
۱	۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	برنامه توسعه دولت الکترونیک	-
۲	۱۹۰۲۰۰۲۰۰۰	برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران	-
۳	۱۹۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی، فرهنگی، ورزشی به ایثارگران	۱,۳۰۲,۰۰۰
۴	۱۹۰۳۰۰۴۰۰۰	برنامه تأمین حقوق، پاداش و مستمری ایثارگران	۱,۵۰۰,۰۰۰
۵	۱۹۰۳۰۰۵۰۰۰	برنامه تأمین مسکن ایثارگران	-
۶	۱۹۰۳۰۱۵۰۰۰	برنامه حمایت از اشتغال ایثارگران	۲۵۰,۰۰۰
۷	۱۹۰۴۰۰۴۰۰۰	برنامه ارائه خدمات درمانی و توانبخشی به ایثارگران	۷۰۰,۰۰۰
۸	۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۲۵,۷۴۵
۹	۱۹۰۳۰۱۰۰۰۰	برنامه ارائه خدمات معیشتی، فرهنگی و اجتماعی به خانواده تحت تکفل شهدای منا	-
جمع کل			۳,۷۷۷,۷۴۵

همان‌گونه که بیان شد اعتبارات مندرج در جدول ۱۰ تنها مربوط به اعتبارات ملی بنیاد شهید می‌باشد و اعتباری معادل ۱۱۴,۸۰۱ میلیارد ریال که بخش اعظم اعتبارات این سازمان می‌باشد در اعتبارات استانی این نهاد (جدول ۱۰-۲) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ به تفکیک هر استان درج شده است که سرجمع اعتبارات این نهاد حدود ۱۱۸,۵۷۹ میلیارد ریال خواهد شد، که رشدی معادل ۸/۳۵ درصد به نسبت سال ۱۳۹۶ را نشان می‌دهد.

علاوه بر اعتبارات مندرج در جدول بالا، سهم بنیاد شهید از اعتبارات حاصل از واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت معادل ۳,۰۵۰ میلیارد ریال است.

اعتبارات هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ برای هلال احمر جمهوری اسلامی ایران اعتباری حدود ۱۵,۶۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است که در مقایسه با بودجه سال ۱۳۹۶ رشدی حدود ۱۲/۲۴ درصد داشته است. از بین ۶ برنامه جمعیت هلال احمر، برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح با ۱۹/۹۱ درصد و برنامه ارائه خدمات حمایتی و درمانی به آسیب‌دیدگان با ۱۶/۲۴ درصد تغییر بیشترین رشد را داشته‌اند و برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان با ۱۱/۷۲ درصد تغییر از کمترین رشد برخوردار بوده است. (جدول ۱۱)

جدول ۱۱. اعتبارات برنامه‌های جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در لایحه بودجه

(میلیون ریال)

سال ۱۳۹۷ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۶

ردیف	کد برنامه	عنوان برنامه	قانون بودجه سال ۱۳۹۶	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	درصد تغییر
۱	۱۹۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه آمادگی مقابله با حوادث و سوانح	۵,۳۲۰,۰۰۰	۵,۷۸۰,۵۰۰	۱۱/۸۰
۲	۱۹۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح	۳,۸۸۲,۰۰۰	۴,۶۵۵,۰۰۰	۱۹/۹۱
۳	۱۹۰۱۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات حمایتی و درمانی به آسیب‌دیدگان	۳,۱۰۰,۰۰۰	۳,۶۰۳,۵۰۰	۱۶/۲۴
۴	۱۹۰۴۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به زائران	۳۰,۰۰۰	۳۴,۱۰۰	۱۳/۶۶
۵	۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۱,۳۶۰,۰۰۰	۱,۵۱۹,۵۰۰	۱۱/۷۲
۶	۱۹۰۵۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۳۵,۰۰۰	۴۰,۴۰۰	۱۵/۴۲
جمع			۱۳,۷۲۷,۰۰۰	۱۵,۶۳۳,۰۰۰	۱۳/۸۸
اعتبارات متفرقه انتقال نیافته (جدول ۹)			۲۰۰,۰۰۰	-	-
جمع کل			۱۳,۹۲۷,۰۰۰	۱۵,۶۳۳,۰۰۰	۱۲/۲۴

اعتبارات سازمان امور اجتماعی کشور (وزارت کشور)

سازمان امور اجتماعی کشور به موجب مصوبه یکصد و هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۴ شورای عالی اداری به عنوان سازمان تابعه وزارت کشور ایجاد شده است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ معادل ۲۶۰ میلیارد ریال اعتبار برای این سازمان در نظر گرفته شده که در مقایسه با بودجه سال گذشته ۳۰ درصد رشد داشته است. این سازمان پیش از این تحت عنوان مرکز امور اجتماعی و فرهنگی وزارت کشور فعالیت می نمود که براساس مصوبه مذکور در سال ۱۳۹۵ ارتقای سطح یافته است. در بین دو برنامه‌ای که ذیل این سازمان تعریف شده است برنامه حفظ و ارتقای سلامت اجتماعی جامعه ۶۰ درصد رشد داشته است و در مقابل برنامه رصد و کنترل آسیب‌های اجتماعی از لحاظ اعتباری در لایحه بودجه هیچ گونه افزایشی را شامل نشده است.

جدول ۱۲. اعتبارات ردیف‌های برنامه‌های ذیل سازمان امور اجتماعی کشور - وزارت کشور
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

شماره دستگاه/ برنامه	شرح دستگاه و برنامه و فعالیت	اعتبار دستگاه در قانون بودجه سال ۱۳۹۶	اعتبار دستگاه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	درصد تغییر
۱۰۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه حفظ و ارتقای سلامت اجتماعی جامعه	۱۰۰,۰۰۰	۱۶۰,۰۰۰	۶۰
۱۰۰۲۰۱۸۰۰۰	برنامه رصد و کنترل آسیب‌های اجتماعی	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰
جمع		۲۰۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۳۰

انطباق و همسویی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با اسناد بالادستی

امروزه، بودجه فقط صورت دخل و خرج کشور نیست، بلکه مهمترین ابزار برای اداره کشور است که در چارچوب برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی تدوین و اجرا می‌شود. به عبارت دیگر، در بودجه دولت، خط‌مشی‌ها و سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی بایستی به گونه‌ای طراحی و اجرا شود که نیل به اهداف میسر شود. از این رو، در این بخش از گزارش لایحه بودجه ۱۳۹۷ در چارچوب اسناد بالادستی شامل احکام دائمی برنامه‌های توسعه، قانون برنامه ششم توسعه و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در قالب جدول مقایسه‌ای مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱۳. میزان انطباق و همسویی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با اسناد بالادستی

در حوزه‌های حمایتی و امدادی

ردیف	قانون برنامه ششم توسعه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
۱	ماده (۷۵) تبصره «۲»- ده درصد (۱۰٪) حق‌التحریر ثبت طلاق افزایش یافته و منابع حاصله پس از واریز به خزانه و کمک‌های مردمی و دولتی در چارچوب بودجه سنواتی جهت کمک به تأمین هزینه‌های آزمایش ژن‌شناسی (ژنتیک) افراد نیازمند براساس آزمون وسیع در اختیار سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار می‌گیرد. هزینه انجام آزمایش‌های مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی رایگان است و توسط سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخت خواهد شد.	در اعتبارات کمیته امداد «کمک به تأمین هزینه‌های آزمایش ژن‌شناسی (ژنتیک) افراد نیازمند» ذیل «برنامه ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به مددجویان تحت پوشش» از برنامه‌های تعریف شده برای کمیته امداد مبلغ ۱۳,۵۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است.
۲	ماده (۷۷) جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به منظور افزایش ضریب ایمنی و تاب‌آوری جامعه، پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از حوادث و سوانح، ارائه خدمات بشردوستانه در قالب قوانین بودجه	بررسی لایحه نشان می‌دهد که اعتبار این حکم از قانون دیده نشده است.

دیف	قانون برنامه ششم توسعه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷																																								
	سنواتی اقدامات ذیل را انجام دهد: بند «ت» - در راستای تأمین منابع پایدار در زمینه مقابله با حوادث و سوانح، نیم درصد (۰/۵٪) مندرج در ماده (۱۶۳) قانون امور گمرکی به یک درصد (۱٪) افزایش پیدا نموده و منابع حاصله پس از واریز به خزانه در قالب بودجه سنواتی در اختیار جمعیت هلال احمر قرار می گیرد.																																									
	ماده (۷۸) دولت مکلف است در راستای تحقق عدالت اجتماعی و حمایت از اقشار آسیب پذیر و بسط پوشش های امدادی، حمایتی و بیمه ای و پیشگیری و کاهش آسیب های اجتماعی نسبت به طراحی و اجرای برنامه های لازم برای نیل به اهداف مندرج در جدول ذیل اقدام و گزارش پیشرفت کار را هر شش ماه یکبار به مجلس ارائه کند:	در این بخش وضعیت ترسیم شده برای حوزه اجتماعی در لایحه بودجه ۱۳۹۷ برحسب شاخص ها و اهداف کمی منظور شده در ماده (۷۸) برنامه ششم توسعه مقایسه گردیده است: در بخش اشتغال افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی برآورد لایحه بودجه ۲۲۷۰۰ نفر است درحالی که در برنامه ششم ۷۱۸۰۰ نفر برای این امر در سال ۱۳۹۷ منظور گردیده است. در زمینه ایجاد مسکن برای نیازمندان (مسکن اجتماعی و حمایتی)، برآورد لایحه بودجه ۲۲۷۰۰ واحد است درحالی که در برنامه ششم ۷۱۸۰۰ واحد برای این امر در سال ۱۳۹۷ منظور گردیده است.																																								
	شاخص ها و اهداف کمی و وضعیت موجود و مطلوب حوزه اجتماعی در برنامه ششم توسعه																																									
	<table><tr><th>ردیف</th><th>هدف کمی</th><th>وضعیت در پایان سال ۱۳۹۵</th><th>وضعیت در سال ۱۴۰۰</th></tr><tr><td>۵</td><td>ایجاد مسکن برای نیازمندان (مسکن اجتماعی و حمایتی) - واحد</td><td>۶۵۰۰۰</td><td>۸۲۰۰۰</td></tr><tr><td>۶</td><td>افزایش حمایت از معتادان - نفر</td><td>۱۳۰۰۰۰۰</td><td>۱۴۳۲۴۹۸</td></tr><tr><td>۷</td><td>افزایش حمایت از سالمندان</td><td>۲۶۵۷۰۷</td><td>۴۱۸۰۰۰۰</td></tr><tr><td>۸</td><td>افزایش تحت پوشش حمایت غذایی</td><td>۱۲۷۸۰۷</td><td>۱۶۳۱۱۷</td></tr><tr><td>۹</td><td>پرداخت شهریه دانشجویان تحت پوشش</td><td>۱۲۷۸۰۷</td><td>۱۶۳۱۱۷</td></tr><tr><td>۱۰</td><td>افزایش حمایت از کودکان بی سرپرست - نفر</td><td>۲۳۴۰۲</td><td>۲۵۸۳۸</td></tr><tr><td>۱۱</td><td>افزایش حمایت از کودکان یتیم - نفر</td><td>۲۸۰۵۰۰</td><td>۳۰۹۶۹۵</td></tr><tr><td>۱۶</td><td>کنترل افزایش طلاق - تعداد</td><td>۱۶۳۲۲۸</td><td>۱۷۶۱۱۹</td></tr><tr><td>۱۷</td><td>افزایش حمایت از کودکان خیابانی - نفر - سالیانه</td><td>۶۰۰۰</td><td>۷۶۵۸</td></tr></table>	ردیف	هدف کمی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۵	وضعیت در سال ۱۴۰۰	۵	ایجاد مسکن برای نیازمندان (مسکن اجتماعی و حمایتی) - واحد	۶۵۰۰۰	۸۲۰۰۰	۶	افزایش حمایت از معتادان - نفر	۱۳۰۰۰۰۰	۱۴۳۲۴۹۸	۷	افزایش حمایت از سالمندان	۲۶۵۷۰۷	۴۱۸۰۰۰۰	۸	افزایش تحت پوشش حمایت غذایی	۱۲۷۸۰۷	۱۶۳۱۱۷	۹	پرداخت شهریه دانشجویان تحت پوشش	۱۲۷۸۰۷	۱۶۳۱۱۷	۱۰	افزایش حمایت از کودکان بی سرپرست - نفر	۲۳۴۰۲	۲۵۸۳۸	۱۱	افزایش حمایت از کودکان یتیم - نفر	۲۸۰۵۰۰	۳۰۹۶۹۵	۱۶	کنترل افزایش طلاق - تعداد	۱۶۳۲۲۸	۱۷۶۱۱۹	۱۷	افزایش حمایت از کودکان خیابانی - نفر - سالیانه	۶۰۰۰	۷۶۵۸	در زمینه افزایش حمایت از سالمندان برآورد لایحه بودجه ۶۶۱۵۰۰ نفر است درحالی که برنامه ششم ۱۸۳۱۴۲۴ نفر را به عنوان جمعیت مطلوب این امر در سال ۱۳۹۷ منظور کرده است. در زمینه پرداخت شهریه دانشجویان تحت پوشش، برآورد لایحه بودجه ۱۰۰۰۰۰ نفر است درحالی که در برنامه ششم توسعه ۱۴۱۹۳۱ نفر برای این امر در سال ۱۳۹۷ منظور گردیده است. در زمینه افزایش حمایت از کودکان بی سرپرست، برآورد لایحه بودجه ۱۵۰۰ نفر است درحالی که در برنامه ششم ۲۴۳۷۶ نفر برای این امر در سال ۱۳۹۷ منظور گردیده است. در امر کنترل افزایش طلاق، برآورد لایحه بودجه ۱۰۵۰۰۰ مورد است درحالی که در برنامه ششم ۱۶۸۳۸۴ مورد برای این امر منظور گردیده است. در زمینه افزایش حمایت از کودکان خیابانی
ردیف	هدف کمی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۵	وضعیت در سال ۱۴۰۰																																							
۵	ایجاد مسکن برای نیازمندان (مسکن اجتماعی و حمایتی) - واحد	۶۵۰۰۰	۸۲۰۰۰																																							
۶	افزایش حمایت از معتادان - نفر	۱۳۰۰۰۰۰	۱۴۳۲۴۹۸																																							
۷	افزایش حمایت از سالمندان	۲۶۵۷۰۷	۴۱۸۰۰۰۰																																							
۸	افزایش تحت پوشش حمایت غذایی	۱۲۷۸۰۷	۱۶۳۱۱۷																																							
۹	پرداخت شهریه دانشجویان تحت پوشش	۱۲۷۸۰۷	۱۶۳۱۱۷																																							
۱۰	افزایش حمایت از کودکان بی سرپرست - نفر	۲۳۴۰۲	۲۵۸۳۸																																							
۱۱	افزایش حمایت از کودکان یتیم - نفر	۲۸۰۵۰۰	۳۰۹۶۹۵																																							
۱۶	کنترل افزایش طلاق - تعداد	۱۶۳۲۲۸	۱۷۶۱۱۹																																							
۱۷	افزایش حمایت از کودکان خیابانی - نفر - سالیانه	۶۰۰۰	۷۶۵۸																																							

ردیف	قانون برنامه ششم توسعه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
		برآورد لایحه ۶۵۰۰ نفر است درحالی که در برنامه ششم توسعه ۶۶۶۳ نفر برای این امر در سال ۱۳۹۷ منظور گردیده است. در زمینه غربالگری بینایی و شنوایی کودکان برآورد لایحه بودجه ۴۰۰۰۰۰۰ نفر است درحالی که در برنامه ششم توسعه ۴۲۵۸۸۱۲ نفر برای این امر منظور گردیده است.
۴	ماده (۷۹) دولت موظف است در طول اجرای قانون برنامه علاوه بر پرداخت یارانه فعلی، هر سال حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی را متناسب با سطح محرومیت بر مبنای متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار، در چارچوب بودجه سنواتی و از محل درآمد قانون هدفمند کردن یارانه‌ها با حذف خانوارهای پردرآمد و درج ردیف مستقل در جدول موضوع ماده (۳۹) این قانون، از طریق دستگاه‌های مذکور پرداخت نماید.	در جدول تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال جاری دولت مبلغ ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال جهت اجرای ماده (۷۹) قانون برنامه ششم توسعه پیش‌بینی نموده است.
۵	ماده (۸۰) دولت مکلف است طبق قوانین مربوطه و مصوبات شورای اجتماعی به منظور پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی، نسبت به تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار و حاشیه‌نشینی، کودکان کار و مفاسد اخلاقی مشتمل بر محورهای ذیل اقدام کند به گونه‌ای که آسیب‌های اجتماعی در انتهای برنامه به بیست و پنج درصد (۲۵٪) میزان کنونی کاهش یابد: الف) پیشگیری ب) خدمت‌رسانی و بازتوانی . پ) شناسایی و بهبود نقاط آسیب‌خیز ۳. برنامه‌ریزی برای مدیریت و توزیع متناسب فعالیت، جمعیت و مهاجرت در کشور و ممانعت از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت مبادی مهاجرت، به گونه‌ای که سالانه ده درصد (۱۰٪) نسبت به ساماندهی مناطق و کاهش جمعیت حاشیه‌نشینی اقدام شود. ت) حمایت از زنان سرپرست خانوار ج) حمایت از بیماران روانی مزمن و سالمندان ۱. تداوم اجرای طرح ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمن با پوشش حداقل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) جمعیت هدف در پایان اجرای قانون برنامه ۲. تداوم اجرای طرح ساماندهی و توانبخشی سالمندان با پوشش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) جمعیت هدف - ساماندهی کودکان کار با اقدام سازمان بهزیستی و همکاری سایر دستگاه‌ها تا پایان اجرای	ب) به منظور تهیه و اجرایی نمودن طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار و مفاسد اخلاقی (موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه) اعتبار ردیف ۲۲-۵۵۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون، به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با تأیید شورای اجتماعی کشور صرف اقدامات اجرایی طرح فوق می‌گردد.

ردیف	قانون برنامه ششم توسعه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
	قانون برنامه به‌نجوی که جمعیت کودکان کار حداقل بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) کاهش یابد.	
۶	ماده (۸۳) الف) سازمان‌های مناطق آزاد مکلفند به‌منظور زدودن فقر از چهره مناطق آزاد تجاری یک درصد (۱٪) از محل وصول عوارض ورود کالا و خدمات این مناطق را پس از واریز به خزانه کل کشور طبق بودجه سنواتی از طریق کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی برای اشتغال محرومان و نیازمندان بومی این مناطق اختصاص دهند. ب) کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی موظفند جهت توانمندسازی افراد تحت پوشش خود سالانه یکصد هزار نفر به ترتیب هفتاد درصد (۷۰٪) کمیته امداد امام خمینی (ره) و سی درصد (۳۰٪) سازمان بهزیستی را صاحب شغل نمایند. دولت طبق بودجه سنواتی تسهیلات قرض‌الحسنه لازم را در جهت تحقق این امر در نظر خواهد گرفت.	پیش‌بینی مبلغ ۲۰۰۰۰۰ میلیون ریال در جدول ۵ به شمار طبقه‌بندی ۱۶۰۱۷۴ تحت عنوان درآمد حاصل از (۱٪) عوارض ورود کالا و خدمات مناطق آزاد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
۷	ماده (۸۷) ب) دولت مکلف است در سال اول اجرای قانون برنامه اعتبار مورد نیاز برای اجرای تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی نموده و از طریق سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح به کلیه آزادگان و جانبازان واجد شرایط پرداخت نماید.	در اجرای تبصره ماده (۸۳) قانون جامع ایثارگران مبلغ ۲۰۰۰۰۰ میلیون ریال در جدول ۱۸ تحت عنوان توزیع اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ پیش‌بینی شده است.
۸	ماده (۸۸) الف) دولت موظف است کلیه مطالبات معوق خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران (جانبازان و آزادگان) اعم از پاداش پایان خدمت و وجوه مربوط به ذخیره مرخصی استفاده نشده و کلیه مطالبات قانونی آنان را به‌طور کامل حداکثر در دو سال اول اجرای قانون برنامه مطابق بودجه سنواتی تأمین و توسط بنیاد پرداخت نماید. به‌نجوی که در پایان سال دوم اجرای قانون برنامه هیچ‌گونه مطالبات معوقی در حوزه ایثارگران و خانواده شهدا باقی نمانده باشد. تبصره - مطالبات مذکور در این ماده درخصوص جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال نیز برحسب مورد باید توسط بنیاد و دستگاه مربوطه در طی دو سال اول اجرای قانون برنامه طبق بودجه سنواتی تأمین و پرداخت گردد. ت) سازمان و بنیاد مکلفند نسبت به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهدا فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث، وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند. ۱. تأمین و پرداخت یا معافیت حداقل سی درصد (۳۰٪) هزینه	در جدول شماره ۱۸ لایحه (موضوع توزیع اعتبارات موضوع واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت بابت مطالبات خانواده معظم شهدا پاداش پایان خدمت و سایر مطالبات و دیون) مبلغ ۱۳۰۰۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است. درخصوص بندهای «۱»، «۲» و «۳» شایان ذکر است که با توجه به این که عناوین برنامه‌های بنیاد شهید با تغییراتی در لایحه بودجه ۱۳۹۶ مواجه شده است و ازسوی دیگر بخش عمده‌ای از اعتبارات آن بنیاد به‌صورت استانی توزیع گردیده؛ به‌نظر می‌رسد اعتبارات مربوط به این بندها به‌صورت استانی توزیع و پرداخت خواهد شد. ضمن آنکه در سنوات گذشته نیز برخی از هزینه‌های یاد شده توسط بنیاد شهید و دستگاه‌ها پرداخت می‌گردیده است.

ردیف	قانون برنامه ششم توسعه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
	شهریه تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی، دوره‌های شبانه دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه پیام نور و سایر دانشگاه‌های مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وفق بودجه سنواتی ۲. بهره‌مندی رایگان از خدمات مراکز فرهنگی عمومی و ناوگان حمل‌ونقل شهری ۳. معافیت از پرداخت سی درصد (۳۰٪) هزینه از طریق هریک از شرکت‌های دولتی و خصوصی هواپیمایی، ریلی و دریایی در سفرهای داخلی و عتبات عالیات برای یکبار در سال ز) فرزندان شهدا از کلیه امتیازات و مزایای مقرر در قوانین و مقررات مختلف برای شخص جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر به‌استثنای تسهیلات خودرو، حق پرستاری، کاهش ساعت کاری و حالت اشتغال برخوردارند. امتیازات ناشی از این بند شامل وابستگان فرزند شهید نمی‌شود.	
	قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
۱	ماده (۲۸) م) به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور پیش‌آگاهی، پیشگیری، امداد رسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، تگرگ، طوفان، آتش‌سوزی، گردوغبار، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و بیماری‌های همه‌گیر انسانی و دامی و حیات وحش و مدیریت خشکسالی، تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ را به سه درصد (۳٪) و اعتبارات موضوع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ بحران کشور مصوب ۱۳۸۷ را به دو درصد (۲٪) افزایش دهد. اعتبارات مذکور با پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (ظرف مدت ده روز) و تصویب هیئت وزیران قابل هزینه است. از ابتدای سال ۱۳۹۵ بخشی از اعتبارات مذکور به‌ترتیب و میزانی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود به‌صورت هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به جمعیت هلال احمر و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اختصاص می‌یابد تا در جهت آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح هزینه گردد.	تبصره «۱۳» الف) در اجرای بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مبالغ زیر اختصاص می‌یابد: معادل پنج هزار میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و از محل منابع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران. چهل درصد (۴۰٪) از اعتبارات مذکور برای خرید و تأمین بالگرد و تجهیزات امدادی و باقیمانده به نسبت چهل درصد (۴۰٪) هزینه‌ای و شصت درصد (۶۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای نوسازی، بازسازی، خرید و احداث پایگاه‌های امداد و نجات و انبارهای اضطراری، ساختمان‌های ستادی و اجرایی، خودروهای امداد و نجات و سایر مأموریت‌ها و تکالیف مندرج در قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۷/۲/۸ و اصلاحات بعدی آن به‌منظور پیشگیری و آمادگی و مقابله با حوادث، سوانح و بحران‌ها در اختیار جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا مطابق اساسنامه خود به مصرف برساند.

ردیف	قانون برنامه ششم توسعه	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
		در اجرای بند «۱» ماده (۱۷) قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران چهل و دو درصد (۴۲٪) از درآمد ردیف‌های ۱۶۰۱۵۷ و ۱۴۰۱۴۱ بجز درآمدهای موضوع ماده (۱۵) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور، مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ به عنوان درآمد اختصاصی جمعیت هلال احمر ذیل ردیف ۱۳۱۰۰۰ منظور می‌گردد.
۲	ماده (۳۶) به سازمان بهزیستی کشور اجازه داده می‌شود از محل اعتبار برنامه توانبخشی به منظور حمایت و نگهداری از معلولین ضایعات نخاعی تحت نظر خانواده نسبت به برقراری حق پرستاری برای خانواده این گونه معلولین تا سقف هزینه سرانه نگهداری معلولین در مراکز ضایعات نخاعی اقدام لازم به عمل آورد. آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.	در ذیل اعتبارات سازمان بهزیستی کشور برای ۱۴۰۰۰۰ نفر معلولین ضایعه نخاعی ۶۵۰۰۰۰ میلیون ریال اعتبار تحت عنوان تأمین حق پرستاری معلولین ضایعه نخاعی با شماره برنامه ۱۳۹۷/۱۱/۱۲ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ پیش‌بینی گردیده است.
۳	ماده (۵۱) دولت مکلف است اعتبارات لازم برای انجام تکالیف زیر را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی و منظور نماید: الف) صد درصد (۱۰۰٪) هزینه بیمه همگانی و مکمل جانبازان و درمان خاص آنها شامل بازنشستگی و از کار افتادگی ب) تأمین صد درصد (۱۰۰٪) حق سرانه جانبازان و نیز بیمه مضاعف جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و به بالا، موضوع قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور، مصوب ۱۳۷۳ ج) تأمین حقوق ورودی تجهیزات پزشکی و توانبخشی مورد نیاز جانبازان به صورت جمعی - خرجی	به منظور پوشش بیمه تکمیلی درمان ایثارگران و همچنین پرداخت هزینه درمان ایثارگران و افراد تحت تکفل اعتباری معادل ۶۸۴۰۰۰۰ میلیون ریال ذیل اعتبارات وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جهت پوشش ۶۰۰۰۰۰ نفر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در نظر گرفته شده است. علاوه بر این، در ذیل برنامه‌های سازمان بیمه سلامت برنامه‌های تحت عنوان برنامه پوشش بیمه سلامت ایثارگران با اعتباری معادل ۶۸۲۶۵۵۹ میلیون ریال پیش‌بینی گردیده است. همچنین، ذیل برنامه‌های بنیاد شهید و امور ایثارگران برنامه‌های ارائه دارو و تجهیزات پزشکی به جانبازان، پرداخت هزینه‌های درمان جانبازان اعزامی به خارج از کشور، ارائه خدمات ویژه درمانی و برنامه ارائه خدمات درمانی و توانبخشی به ایثارگران با اعتباری معادل ۱۳۶۰۰۰۰ میلیون ریال در لایحه بودجه ۱۳۹۷ پیش‌بینی شده است.
	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
	ماده (۵۷) تبصره «۳» بند «پ» - دولت مکلف است به منظور رفع فقر و نابرابری، بسط و ترویج سبک زندگی اسلامی - ایرانی، ایجاد زمینه تضمین حداقل حمایت‌های اجتماعی، تأمین حداقل کیفیت زندگی	به دلیل ماهیت کلی و کیفی احکام دائمی برنامه‌های توسعه مقایسه دقیق آن با لایحه بودجه مقدور نیست؛ با این حال، با فرض تناسب قانون برنامه ششم توسعه و احکام دائمی توسعه

لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	قانون برنامه ششم توسعه	ردیف
و نیز تناسب لایحه بودجه با قانون برنامه ششم، می‌توان این گونه اذعان نمود که لایحه بودجه ۱۳۹۷ به نسب در راستای احکام دائمی برنامه‌های توسعه تدوین شده است.	و پیشگیری از بروز آسیب‌های اجتماعی، وفق تبصره ذیل ماده (۱۶) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۲/۲/۲۲، ضمن تجمیع و ساماندهی شوراهای مرتبط با امور سالمندان، کودکان، معلولان و نظایر آن در شورای راهبردی و تخصصی امور حمایتی در زیرمجموعه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی نسبت به انجام امور زیر در قالب برنامه‌های اجتماع‌محور و خانواده‌محور و با استفاده حداکثری از مشارکت‌های مردمی و همکاری‌های جمعی اقدام کند: ۱. اجرای طرح‌های حمایت از کودکان در معرض آسیب‌های اجتماعی و یا دارای معلولیت‌ها و نارسایی‌های جسمی، روانی و خانوادگی و یا مبتلا به فقر غذایی، آموزشی ۲. اجرای طرح‌های حمایت از زنان و دختران با اولویت زنان سرپرست خانوار و دختران دارای مشکلات جسمی، روانی و خانوادگی و در معرض آسیب‌های اجتماعی ۳. اجرای طرح‌های حمایت از سالمندان و برنامه‌های غنی‌سازی دوران سالمندی به‌منظور ایجاد زمینه حضور فعال و مؤثر آنان در عرصه اجتماع و خانواده ۴. ایجاد مرکز اطلاعات و مطالعات آسیب‌های اجتماعی به‌منظور پایش و پیمایش انواع آسیب‌های اجتماعی و شناسایی گروه‌ها و اقشار هدف ۵. اجرای طرح‌های غربالگری اجتماعی، امداد اجتماعی و توانمندسازی اقشار و گروه‌های نیازمند و آسیب‌پذیر مبتنی بر توانبخشی جسمی، روانی و خانوادگی و آموزش مهارت‌های زندگی و ارائه انواع مساعدت‌ها و حمایت‌های اجتماعی به افراد آسیب‌دیده و نیازمند واجد شرایط ۶. جلب مشارکت خیریه‌ها، واقفان، سازمان‌های مردم‌نهاد و نیز بنیادها و نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری در جهت پیشبرد برنامه‌های حمایت اجتماعی ۷. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است متناسب با شرایط و مقتضیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روز کشور، نسبت به طراحی و پیاده‌سازی (برنامه چتر ایمنی اجتماعی) ضمن شناسایی به‌موقع اقشار و گروه‌های هدف و در معرض آسیب‌های اجتماعی و نیازمند دریافت خدمات، حمایت‌ها و مساعدت‌های اجتماعی با رویکرد توانمندسازی، کارگستری و ایجاد زمینه بازگشت مجدد آنها به جامعه خانواده و بازار کار اقدام کند و الزامات قانونی، مقرراتی و منابع مالی و اعتباری مورد نیاز آن را حسب مصوبات شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور در قالب بودجه سنواتی لحاظ کند.	

همان‌طور که در (جدول ۱۳) مشاهده می‌شود، دولت سعی نموده است که تا حد امکان اعتبارات لازم را برای اجرای قوانین یاد شده پیش‌بینی نماید. اما، در زمینه مقایسه شاخص‌ها و اهداف کمی ترسیم شده در حوزه‌های حمایت و اجتماعی در قانون برنامه ششم توسعه با آنچه در لایحه برآورد گردیده، در برخی موارد فاصله و تفاوت مشهودی مشاهده می‌شود. در این رابطه، لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در زمینه اشتغال افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی، ایجاد مسکن برای نیازمندان، حمایت سالمندان و حمایت از کودکان بی‌سرپرست، با اهداف تعیین شده در قانون برنامه ششم توسعه فاصله دارد؛ ولی در زمینه حمایت از کودکان خیابانی، حمایت از معتادان و غربالگری بینایی و شنوایی کودکان اهداف کمی لایحه تقریباً همگام با قانون برنامه ششم توسعه است. در کل می‌توان این‌گونه بیان کرد که لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در حوزه‌های حمایتی و امدادی بجز ایثارگران تقریباً در راستای احکام و قانون برنامه ششم تدوین گردیده است.

• تبصره‌های مرتبط با حوزه حمایتی و امدادی

بند «د» تبصره «۱۷»^۱

براساس بند «د» تبصره «۱۷» قانون بودجه بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف شده است از محل اعتبارات خود موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷ این قانون با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذیربط حسب مورد به والدین، همسران شهدا و فرزندان شهدا که به دلیل کهولت سن و یا دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج و محدودیت جسمی حرکتی که نیاز به نگهداری دارند در صورتی که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگهداری کنند، نسبت به پرداخت حق نگهداری به میزان سی درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند. از آنجایی که جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر به دلیل محدودیت‌های شدید جسمی و بعضاً اختلالات عصبی و تنفسی نه تنها نمی‌توانند به والدین، همسر و فرزندان خود در صورت کهولت سن یا داشتن معلولیت و بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج کمک کنند؛ بلکه خود نیز نیازمند کمک و مساعدت اطرافیان هستند، لذا ضرورت دارد در کنار والدین، همسران و فرزندان شهدا در مورد فوق والدین، همسران و فرزندان جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر نیز در صورت داشتن ویژگی‌ها و شرایط مذکور در بند «د» تبصره «۱۷» قانون اضافه شوند. گفتنی است که تعداد جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر براساس سالنامه آماری کشور در سال ۱۳۹۴ تعداد ۹۶۲۶ نفر است.

۱. بند «د»- در اجرای تبصره «۱» بند «د» ماده (۸۷) قانون برنامه ششم توسعه، بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات خود موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول شماره (۷) این قانون با تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و یا مراجع قانونی ذیربط حسب مورد به والدین، همسران شهدا و فرزندان شهدا که به دلیل کهولت سن و یا دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج و محدودیت جسمی حرکتی که نیاز به نگهداری دارند در صورتی که در میان خانواده، فرد یا افرادی از آنها نگهداری کنند، نسبت به پرداخت حق نگهداری به میزان سی درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان دولت اقدام کند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. اعتبارات ۶ دستگاه در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته که اعتبارات پنج دستگاه شامل بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان بهزیستی کشور، کمیته امداد امام خمینی (ره)، جمعیت هلال احمر و سازمان امور اجتماعی کشور ذیل امور رفاه اجتماعی و ستاد مبارزه با مواد مخدر ذیل اعتبارات امور دفاعی و امنیتی قرار دارد؛ اعتبارات هر شش دستگاه رشدی حدود (۱۰/۹۲٪) در لایحه نسبت به قانون ۱۳۹۶ داشته است.

۲. در این باره بیشترین رشد اعتبارات با ۱۳/۴۵ درصد مربوط به سازمان بهزیستی کشور و کمترین رشد نیز مربوط به اعتبارات کمیته امداد امام خمینی (ره) با رشدی معادل ۷/۸۷ درصد می‌باشد. لازم به ذکر است که تقسیم اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بهزیستی کشور به لحاظ شکلی، متفاوت از سال گذشته صورت گرفته و در دو بخش ملی و استانی تعریف گردیده است. همچنین بخشی از ردیف‌های متفرقه ذیل بودجه دستگاه‌ها انتقال یافته است.

۳. با توجه به تأکیدات رهبر معظم انقلاب درخصوص آسیب‌های اجتماعی و همچنین احکام مندرج در قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران، اعتباری معادل ۴۵۰۰ میلیارد ریال ذیل ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال جاری در نظر گرفته شده است. علاوه بر این اعتبارات مناسبی نیز ذیل اعتبارات سازمان بهزیستی کشور در نظر گرفته شده است.

۴. از نکات قابل توجه لایحه پیشنهادی رشد قابل توجه اعتبارات برنامه اشتغال مددجویان تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی است، به نحوی که برنامه مذکور در کمیته امداد امام خمینی با ۱۴۹ درصد رشد و در سازمان بهزیستی کشور با رشد ۸۴ درصدی مواجه شده است. اشتغال مددجویان زمینه خودکفایی و خروج مددجویان را از چرخه حمایتی فراهم می‌سازد. همچنین در لایحه ۱۳۹۷ گروه هدف برنامه‌های کمیته امداد از «نیازمندان» به «مددجویان تحت پوشش» تغییر یافته است؛ که حاکی از مشخص شدن ابعاد و حدود جامعه هدف این دستگاه است.

۵. یکی دیگر از نقاط قوت لایحه بودجه در حوزه درمان و کاهش آسیب معنادان است که در بین برنامه‌های ستاد مبارزه با مواد مخدر از بیشترین رشد (۲۰/۶۴ درصد) برخوردار است. همچنین سایر برنامه‌های مرتبط از جمله برنامه درمان و بازتوانی و کاهش آسیب معنادان (ذیل اعتبارات سازمان بهزیستی) با رشد قابل قبولی مواجه است. افزایش اعتبارات برنامه مذکور نشان از توجه به تقدم پیشگیری بر درمان است.

۶. یکی از نقاط ضعف موجود در بودجه دستگاه‌های حمایتی کاهش بودجه برنامه حمایت از سالمندان در بودجه کمیته امداد امام خمینی (ره) و ثابت ماندن اعتبار این برنامه در بودجه سازمان بهزیستی کشور است.

۷. در ذیل ردیف‌های متفرقه اعتباری بالغ بر ۴,۵۰۰ میلیارد ریال جهت تهیه و اجرای طرح جامع کنترل

آسیب‌های اجتماعی (موضوع ماده (۸۰)) قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران منظور گردیده است، لکن به نظر می‌رسد عملیاتی شدن آن با دشواری همراه خواهد بود. از سوی دیگر در تبصره مرتبط (تبصره «۱۰» - بند «ب») پیشنهاد اعتبار مذکور در اختیار سازمان برنامه و بودجه و تصویب آن برعهده شورای اجتماعی کشور گذاشته شده است. از آنجا که براساس قانون برنامه ششم توسعه سازمان امور اجتماعی کشور مسئولیت سیاستگذاری و هماهنگی را در حوزه آسیب‌های اجتماعی برعهده دارد، لذا نقش سازمان برنامه و بودجه در پیشنهاد بودجه مذکور نامشخص است. همچنین اجرای طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و نحوه تقسیم کار در دستگاه‌های مجری و همکار و نحوه توزیع اعتبارات تخصیص یافته نیز می‌تواند یکی از مشکلات تلقی شود.

۸. در قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران احکام متعددی مرتبط با ایثارگران به تصویب رسیده و دایره شمول و خدمات به ایثارگران گسترش یافته است. دقت در اعتبارات مندرج در لایحه پیشنهادی حاکی از تأمین اعتبار برای اجرای تمام یا بخشی از احکام مذکور نمی‌باشد. بدیهی است در صورت عدم تأمین اعتبار مورد نیاز دستگاه‌ها و ستادهای مرتبط در پاسخگویی به ایثارگران دچار مشکل خواهند شد.

۹. یکی از مسائلی که در اعتبارات حوزه حمایتی ملاحظه گردید کاهش و افزایش قابل ملاحظه اعداد برخی برنامه‌های دستگاه‌های حمایتی است. به عنوان مثال، در برنامه حمایت از اشتغال مددجویان کمیته امداد با رشد ۱۴۹ درصدی و در برنامه حمایت از سالمندان با کاهش ۲۶ درصدی مواجه هستیم؛ همچنین برنامه ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی به مددجویان تحت پوشش رشدی معادل ۲۴۵۸ درصد داشته است. برنامه‌هایی که دارای تغییر و نوسان شدید هستند از تعداد زیادی برخوردار نیستند؛ لکن باید توجه داشت که توزیع متوازن و منطقی اعتبارات در برنامه‌ها می‌تواند به عنوان یکی از شاخص‌های تدوین بودجه مناسب مد نظر قرار گیرد.

۱۰. از آنجا که در ماده (۸۱) قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی استقرار نظام چند لایه تأکید شده است و از آنجایی که دستگاه‌های حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و بنیاد شهید و امور ایثارگران) از جمله دستگاه‌های اصلی در استقرار این برنامه می‌باشند؛ حذف اعتبارات مربوط به برنامه‌های توسعه الکترونیک این سه دستگاه می‌تواند موجب کُند شدن روند استقرار نظام تأمین اجتماعی چند لایه در کشور شود. علاوه بر این، دستگاه‌های مورد مطالعه با حذف اعتبارات فوق در حوزه‌های الکترونیک و اطلاعاتی نیز با مسائل و مشکلاتی مواجه خواهند شد.

۱۱. بدون شک یکی از مشکلات پیش‌روی جوانان برای ازدواج، عدم تمکن مالی و تأمین منابع مالی لازم برای تشکیل زندگی مشترک است. تسهیلات ازدواج به عنوان یکی از اقدامات و راهکارهایی است که تا حد زیادی جوانان را در تحقق این امر یاری کرده است، لکن علی‌رغم تورم حدود ۱۰ تا ۱۲ درصدی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، میزان این تسهیلات افزایش نیافته و رقم آن ثابت باقی مانده است. این درحالی

است که تسهیلات ازدواج کمترین انحراف را در استفاده از منابع قرض الحسنه دارد. به نظر می‌رسد پیش‌بینی حکمی در رابطه افزایش میزان تسهیلات اعطایی در کنار پیش‌بینی تقویت ضمانت اجرای احکام و استفاده از ابزارهای تشویقی و تنبیهی برای بانک‌ها لازم باشد.

۱۲. از جمله مشکلات مددجویان نهادهای حمایتی نظیر سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) کسری تضامین و وثایق مورد نیاز بانک‌هاست. این درحالی است که این دو نهاد به علت رابطه مستمر و مداومی که با مددجو دارند می‌توانند به راحتی بازپرداخت تسهیلات را برای بانک‌ها ضمانت کنند و دسترسی مددجویان به تسهیلات بانکی را تسهیل نمایند. در این رابطه نیز پیش‌بینی حکمی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ می‌تواند کمک‌کننده باشد.

پیشنهادهای

۱. از جمله نقاط مثبت لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در بُعد حمایتی، رشد ردیف‌های بودجه‌ای مرتبط با برنامه‌های توانمندسازی افراد تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی است. با این حال، رقم اختصاص یافته متناسب با اهداف قانون برنامه ششم توسعه نیست. در صورتی که دولت با تخصیص اعتبار مناسب می‌تواند سریع‌تر افراد تحت پوشش را از چرخه حمایتی خود خارج نماید و از این طریق هزینه‌های حمایتی خود را کاهش دهد.

۲. یکی از عمده‌ترین چالش‌های موجود در حوزه حمایت‌های اجتماعی، تداخل و همپوشانی موجود میان برنامه‌های حمایتی دستگاه‌ها است. انتظار این است که با استقرار نظام رفاه و تأمین اجتماعی چندلایه علاوه بر هدفمند شدن برنامه‌های حمایتی، همپوشانی‌های موجود میان دستگاه‌ها نیز رفع گردد. این مسئله جدا از نظام رفاه و تأمین اجتماعی چند لایه، راهکار بودجه‌ای نیز دارد؛ به این ترتیب که با کاهش تدریجی بودجه برنامه‌های حمایتی از دستگاه‌های غیرمتولی و افزودن آن به بودجه دستگاه متولی می‌توان دستگاه‌های حمایتی را در مسیر ایفای نقش‌های اصلی خود هدایت کرد. البته این امر نظارت دقیق نهادهای نظارتی بر مصرف بودجه در ردیف‌های تعریف شده را می‌طلبد.

۳. به منظور پرداخت بخشی از مطالبات معوق ایثارگران، اعتباری معادل ۲۰۰ میلیارد ریال در جدول ۱۸ از محل سهم‌الشرکه شرکت‌های دولتی در نظر گرفته شده است. با توجه به اینکه فروش و واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که دولت بخشی از سهام آن را در اختیار دارد تابع طی مراحل و تشریفات خاصی است؛ لذا، پرداخت بدهی‌های دولت به ایثارگران از محل فروش شرکت‌های دولتی در کوتاه‌مدت میسر نمی‌باشد و به نظر می‌رسد دولت محترم به منظور پرداخت مطالبات ایثارگران از جمله (پاداش پایان خدمت و ...) راهکارهای سهل‌الوصول دیگری را پیش‌بینی نماید.

۴. عبارت «والدین، همسران و فرزندان جانبازان ۷۰ درصد و بالاتر» قبل از عبارت «که به دلیل کهولت سن» در سطر دوم بند «د» تبصره «۱۷» لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور افزوده شده است.

۵. به منظور تحقق ماده (۷۹) قانون برنامه ششم توسعه و در راستای کاهش سطح محرومیت مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی مبلغ ۴۴۰۰۰ میلیارد ریال وجوه حاصل از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها تحت ردیف متمرکز به حساب کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی (به تناسب تعداد خانوار تحت پوشش) واریز می‌گردد.

۶. متن زیر به عنوان تبصره مستقل به ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور الحاق شود: «به منظور حمایت از جوانان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری کشور را ملزم کند به اندازه سهم خود از مجموع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و جاری در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه مشارکت کرده و تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را در اولویت نخست پرداخت قرار دهد. بانک مرکزی می‌تواند بانک‌ها را موظف کند بخشی از مانده حساب‌های قرض‌الحسنه جاری را برای اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه به مصرف برسانند. تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج برای سال ۱۳۹۷ برای هریک از زوجین یکصد و بیست و پنج میلیون ریال (۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰) با دوره بازپرداخت پنج‌ساله خواهد بود. بانک مرکزی موظف است اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را به نحوی مدیریت کند که تعداد جوانان در صف تسهیلات قرض‌الحسنه کمتر از پنجاه هزار نفر باشد. بانک مرکزی موظف است تعداد افراد در صف دریافت و تعداد تسهیلات پرداختی را به صورت ماهیانه برای عموم مردم اعلام کند. بانک مرکزی می‌تواند به منظور تسهیل و تسریع در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج، در چارچوب قوانین و مقررات، از ابزارها و سازوکارهای تشویقی و تنبیهی لازم برای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری استفاده نماید. دستورالعمل مربوطه ظرف مدت ۳ ماه به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید».

۷. متن زیر به عنوان تبصره مستقل به ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور الحاق شود: کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی می‌توانند جهت تسهیل در دریافت تسهیلات توسط مددجویانشان، سازوکارها و اقدامات لازم را جهت ارائه تضامین و وثایق لازم به بانک‌ها به کار گیرند.

منابع و مأخذ

۱. قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مصوب ۱۳۹۳.
۲. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مصوب ۱۳۹۵.
۳. قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۹۵.
۴. قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور.
۵. لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور.

شماره مسلسل: ۱۵۶۶۹	مرکز پژوهش‌ها مجلس شورای اسلامی	شناسنامه گزارش
شماره چاپ: ۷۶۰ شماره ثبت: ۳۴۸		دوره دهم - سال دوم تاریخ چاپ: ۱۳۹۶/۹/۲۱
عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور ۳۸. بودجه اعتبارات دستگاه‌های حمایتی و امدادی نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه آسیب‌ها و حمایت‌های اجتماعی) تهیه و تدوین‌کنندگان: فاطمه سبزی‌علی، محسن کرمانی نصرآبادی، مهدی نوروزیان همکار: موسی بیات ناظران علمی: علی اخوان بهبهانی، محمدرضا مالکی منتقاضی: کمیسیون اجتماعی ویراستار تخصصی: _____ ویراستار ادبی: _____		
واژه‌های کلیدی: ۱. آسیب‌های اجتماعی ۲. حمایت اجتماعی ۳. امور ایثارگران تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱۰/۱۰		

